

DE RIJSBEGROOTING VOOR 1938 EN DE BOSCHBOUW.

(Vervolg).

De Regeering antwoordde hierop in de *Memorie van Antwoord* :

„Ook de ondergeteekende is van meening, dat het Staatsboschbeheer tot een belangrijken dienst is uitgegroeid. Daarnaevens is echter „bij hem de vraag gerezen, of die uitgroei tot de vorming van een „harmonisch geheel heeft geleid. Daarom doet hij thans onderzoeken, „of de inrichting van het Staatsboschbeheer voldoet aan de eischen van „efficiency, welke ten aanzien van 's Rijks dienst behooren te worden „gesteld. Eerst na afloop van dit onderzoek zal kunnen worden beslist, „welke middelen en welk personeel de directeur behoeft, om zijn dienst „te doen beantwoorden aan de taak, welke hem is en nog zal worden „opgedragen.

„Onder deze omstandigheden mag het vanzelfsprekend worden geacht, dat de opengevallen inspecteursplaats voorshands niet wordt bezet. Ook de bevordering van den hoofdcommies tot referendaris werd „eenigen tijd in overweging gehouden, omdat aanvankelijk niet de overtuiging bestond, dat de dienst behoefte had aan een functionaris, die „dien rang bekleedde. De hoofdcommies is intusschen bij Koninklijk besluit van 25 October 1937, Nr. 35, tot referendaris benoemd. Wat het „aantal boschwachters betreft, zij opgemerkt, dat de in den uitgewerkten en toelichtenden staat voorkomende opgave op een misverstand berust en dat dezerzijds reeds het voornemen bestond, bij nota van wijzigingen het aantal van 44 op 48 te brengen, waartoe inmiddels is overgegaan.

„De strekking van de vraag, of gehandeld werd in overleg en in overeenstemming met den nieuwen directeur, ontgaat den ondergeteekende. De instructie van den nieuwen directeur is geheel gelijk aan die van zijn voorganger, terwijl ook overigens in de ambtelijke positie van dien functionaris geen verandering is gebracht.

„Met betrekking tot den arbeid op Zaterdagmiddag sluit de dienst van het Staatsboschbeheer zich geheel aan het gebruik ten plattelande, „hetwelk de vrije Zaterdagmiddag niet kent. Wel wordt de arbeid des „Zaterdagds vroeger neergelegd dan op andere werkdagen, en wel twee „uur vroeger in de maanden April tot en met September en één uur „vroeger in de overige maanden.

„De vermindering van artikel 106 met f4000.— is uitsluitend het „gevolg van de noodzakelijkheid, om op de Rijksuitgaven te bezuinigen. „De bezuiniging zal moeten worden gevonden op de werkplannen der „boschwachterijen. Het ligt niet in de bedoeling werkzaamheden, welke „tot dusverre op normale wijze werden verricht, in werkverschaffing te „doen geschieden.

„De Staatscommissie in zake wateronttrekking aan den bodem heeft „inmiddels een nieuwen voorzitter gekregen.

„Voor bebossching worden in het algemeen slechts hoog gelegen

„gronden aangekocht, welke voor bouw- en grasland ongeschikt zijn. Slechts voor zoover dit voor afronding van een voor bebossching bestemd gebied gewenscht is, worden mede gronden aangekocht, welke voor ontginning tot gras- of bouwland geschikt zijn. Deze gronden worden dan zooveel mogelijk tot gras- en bouwland bestemd.

„De N.V. Vuilafvoer Maatschappij ressorteert niet onder het Departement van den ondergeteekende, doch onder dat van zijn ambtgenoot van Binnenlandsche Zaken, zoodat hij de hier gestelde vraag niet kan beantwoorden.

„Gebrek aan voortvarendheid bij het aankopen van bosschen heeft de ondergeteekende bij het Staatsboschbeheer niet opgemerkt. Een geval als waarop in het Voorloopig Verslag wordt bedoeld, is hem niet bekend.

„De ondergeteekende is ertentelijk voor de instemming, welke het aanleggen van een boschstatistiek bij verscheidene leden mocht verwerven. Hij voldoet gaarne aan het verlangen van die leden, welke de noodzakelijkheid der uitgave voorshands niet kunnen inzien, om een toelichting te geven van het nut van een boschstatistiek. De kennis van den omvang en den toestand van de bosschen en van de overige houtopstanden in ons land is zeer gering. Bij het overwegen en nemen van maatregelen met betrekking tot den boschbouw, de houtvoorziening, het natuurschoon, de volkshuisvesting, de recreatie en de werkverruiming kunnen dientengevolge geen vaste richtlijnen worden gevolgd. Ook de economische voorlichting op dit gebied wordt ten zeerste belemmerd door het ontbreken van bruikbare statistische gegevens. „Grote moeilijkheden worden dientengevolge ondervonden bij het bepalen van de mogelijkheid van het gebruik en de leverbaarheid van inlandsch hout voor waterstaatsdoeleinden, de mijnen en andere Overheidswerken, bij het vaststellen van den voorraad en de productie van populieren in verband met de mogelijkheid van de klompenindustrie, bij het opnemen van den voorraad iepen en bij de beantwoording van vragen in verband met het scheppen van nieuwe loonende afzetgebieden voor het vele te verwachten dunhout uit de aangelegde jonge bosschen.

„Het behoeft dan ook geen verwondering te wekken, dat de Regeering reeds langen tijd heeft uitgezien naar de mogelijkheid van het aanleggen van een goede boschstatistiek. Zij heeft zich steeds laten weerhouden door de kosten, welke een luttel aantal jaren geleden nog op meer dan vier ton werden geraamd. Toen echter bleek, dat de luchtfotografie de mogelijkheid bood om met veel minder kosten een goede boschstatistiek in het leven te roepen, is deze mogelijkheid met beide handen aangegrepen.

„De ondergeteekende kan thans niet toezeggen, dat de indiening van een ontwerp-Natuurmonumentenwet binnenkort mag worden verwacht. „Wel kan hij onderschrijven, dat er behoefte aan een dergelijke wet bestaat. Hij heeft dan ook de Directie van den Landbouw van zijn Departement opdracht gegeven hem een ontwerp voor te leggen. Hij ontveinst zich echter niet, dat er eenigen tijd zal moeten heengaan alvorens aan zijn opdracht zal kunnen worden voldaan. Bij het samenstellen van een ontwerp moet worden zorg gedragen, dat de regeling geen belangrijke financieele eischen aan 's Rijks schatkist stelt, terwijl bovendien de rechtmatige belangen van eigenaren niet in het gedrang mogen komen. „Het is niet gemakkelijk een regeling te treffen, als gevolg waarvan aan de vernietiging van het natuurschoon met instemming en medewerking van het overgrootste deel der eigenaren zelf paal en perk wordt gesteld. Dit is echter naar de meening van den ondergeteekende het beginsel, hetwelk aan een natuurbeschermingswet ten grondslag moet worden gelegd.

„Van het op artikel 111 onder c aangevraagde bedrag ad f 85.500.—, zal een bedrag van f 78.705.— volgens onderstaande specificatie krachtens genomen Koninklijke besluiten worden uitgekeerd. Het restant blijft ter beschikking voor ingediende of nog in te dienen aanvragen.

Gemeente Gaasterland	Elfbergen, Jolderen, enz. f	2.000
„ Zuidlaren	Laarwoud	750
„ Zuidlaren	Markebezt	600
„ Driebergen	Boschterrein	750
„ Nijmegen	Mariënbosch	4.000
„ Bussum	Bantam	2.000
„ Helmond	De Warande	2.750
„ Velsen	Velserbeek	2.000
„ Velsen	Burg. Rijkenspark	1.500
„ Heemstede	Groenendaal	2.000
„ Hilversum	Spanderswoud en Hoogt van 't Kruis	3.000
„ Nieuwpoort	Vestingwallen	250
„ Rolde	Boschterrein	500
„ Bergen	Bergerbosch	2.100
„ Leersum	Lombokboschen, enz.	650
„ Renkum	Bilderberg, enz.	2.800
„ Arnhem	Zijpendaal	10.000
„ Assen	Asserstadsbosch	600
„ Rheden	Beekhuijzerboschen enz. ..	5.000
Ver. tot Behoud van Natuurschoon Donkerbroek en omgeving.	Ontwijk, enz.	900
Ver. tot Behoud van Natuurschoon Nietap, Leek	Ter Heijl, enz.	500
Ver. tot Behoud van Natuurmonu- menten	Onzalige bosschen	500
Idem	't Loohuis	1.250
Utrechtsch Landschap	Lockhorsterbosch	750
Idem	Over-Holland	2.500
Idem	Eijkensteinsche bosschen ..	9.000
Idem	Maartensdijksche „ ..	1.000
Geldersch Landschap	De Dellen	4.000
Idem	Warnsborn	10.000
Idem	Mariëndaal	4.000
Het Lijdensche Fonds voor Kerk en Zending	—	250
Gemeente Diever	—	25
„ Lochem	—	500
„ Rolde	—	280

f 78.705

„In het algemeen worden thans bij het verleenen van bijdragen krachtens artikel 12 der Boschwet de voorwaarden gesteld, genoemd in het „Koninklijk Besluit van 20 Mei 1930, Staatsblad 206. Van deze voorwaarden is afgeweken ten behoeve van de Vereeniging tot Behoud van „Natuurmonumenten en van Het Geldersch Landschap.”

„Deze afwijkingen zijn:

a. voor de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten ten aanzien van het Onzalige Bosch:

- 1e. De uitbetaling van het subsidie geschiedt, zonder dat een verklaring door den Directeur van het Staatsboschbeheer is afgegeven, dat de voorwaarden behoorlijk zijn nageleefd.
- 2e. Omtrent verpleging en instandhouding is niets bepaald. (Zie art. 3 Koninklijk besluit.)
- 3e. Er is bepaald, dat de genoten bijdragen moeten worden terugbetaald, indien het natuurschoon niet voldoende wordt bewaard en in geval van vervreemding van het object — of een gedeelte daarvan — waarvoor de bijdragen zijn bestemd. De terugvordering van genoten bijdragen zal echter over geen langer tijdsverloop dan 5 jaar plaats hebben. In het Koninklijk besluit (art. 4 en 5) is bepaald, dat niet alleen bij onvoldoende bewaring van natuur-

schoon en bij vervreemding, maar ook bij overtreding der voorwaarden, de genoten bijdragen kunnen worden teruggevorderd met een door den Minister te bepalen billijke enkelvoudige rente, met dien verstande, dat het terug te vorderen bedrag niet zal overschrijden de door drie deskundigen te bepalen vrije verkoopwaarde van het betrokken object.

- 4e. De bepaling, dat terugbetaling niet behoeft te geschieden in geval van vervreemding aan een lichaam, waarbij het natuurschoon veilig is en dat zich bereid verklaart, de aan de bijdrage verbonden voorwaarden na te leven, is in de overeenkomst met Natuurmonumenten *niet* opgenomen.
- b. voor „Het Geldersch Landschap” ten aanzien van Warnsborn en Vijverberg :
- 1e. dat bij eventuele terugvordering van de genoten bijdragen geen rente zal worden berekend, doch een boete zal worden geheven van ten hoogste f 25.000 (het totaal der toegezegde bijdragen voor dit object belooft f 100.000).
 - 2e. dat een bepaling in de akte is opgenomen, dat alle geschillen, die naar aanleiding van de overeenkomst mochten rijzen, zullen worden beslist door een commissie van drie scheidslieden. In enkele gevallen is, in aansluiting met art. 3 van het Koninklijk besluit, nog bepaald, dat een plan moet worden opgemaakt.

„De ondergeteekende doet onderzoeken, in hoeverre het aanbeveling „verdient het thans geldende stelsel van voorwaarden te wijzigen. Hij „vertrouwt, dat men hem in dit stadium van het doen van verdere mede-„deelingen zal willen verschoonen, te meer omdat hij geneigd is degenen, „die zich thans bezwaard voelen, een goed eind weegs tegemoet te komen.

„De aandacht van den ondergeteekende is reeds sinds eenigen tijd op „De Imbosch gevestigd. Inderdaad heeft de werkverschaffing bij dit „object groot belang. Vandaar dan ook, dat hij reeds eenig overleg met „zijn ambtgenoot van Sociale Zaken heeft gepleegd. Alvorens echter „een beslissing te nemen, stelt hij er prijs op, zich ook van de zijde van „de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten te doen voorlichten”.

Bij de behandeling van de begroting in de 2e Kamer besprak de heer W e n d e l a a r de versoeringen bij den dienst van het Staatsboschbeheer en constateerde, dat blijkens de Mem. van Antwoord reeds in enkele bezwaren is voorzien, doch betreurde, dat, in afwachting van een nader in te stellen onderzoek, juist in een drukke tijd de vervulling van de vacant gekomen 2e inspecteursplaats niet plaats heeft gehad. Voorts constateerde de heer W e n d e l a a r, dat de mededeeling van den Minister in de Mem. van Antwoord over het ontwerp-Natuurbeschermingswet voor de voorstanders van een dergelijke wet een sterke ontgoocheling is geweest, temeer doordat deze wet reeds in de Troonrede van 1928 is toegezegd en het afgetreden Kabinet een ontwerp gereed had.

De heer v a n d e r G o e s v a n N a t e r s bracht hulde aan den dienst van het Staatsboschbeheer en bepleitte eveneens de benoeming van een tweeden inspecteur. Ook deze spreker wees op de noodzaak van het tot standkomen van een Natuurbeschermingswet, die zeer urgent is in verband met den ongebreidelde villabouw en de uitvoering van werkverschaffingsobjecten. Als moeilijkheden ziet spreker: 1e. er zullen geen belangrijke financiële eischen aan de schatkist mogen worden gesteld en 2e. de rechtmatige belangen van de

eigenaren zullen niet in het gedrang mogen worden gebracht. De groote urgentie en de goede wil bij velen zullen er toe kunnen bijdragen deze moeilijkheden te overwinnen. Als grondbeginselen voor een dergelijke wet noemt spreker: 1e. aanwijzing van landschapsgedeelten waar slechts agrarische bebouwing toelaatbaar is, en 2e. billijke schadeloosstelling.

De heer **E b e l s** verklaarde met belangstelling te hebben gezien, dat de Minister het voornemen heeft, een rationeele boschstatistiek te doen aanleggen. Voorts deelde de heer **E b e l s** de reeds door de vorige sprekers genoemde ongerustheid in zake een eventueele reorganisatie van den dienst van het Staatsboschbeheer, die tot inperking zou leiden.

Ook Mevrouw **B a k k e r - N o r t** vroeg naar de Natuurbeschermingswet. Zij vestigde de aandacht er op, dat verschillende departementen met de zorg voor het natuurschoon te maken hebben en betoogde de wenschelijkheid, dat de geheele natuurbescherming onder den Minister van Economische Zaken zou ressorteeren, zoodat er één centraal punt zij, vanwaar de natuurbescherming kan worden verzorgd.

Bij het beantwoorden van de verschillende sprekers wees de Minister van Economische Zaken er op, dat een doelmatige Natuurbeschermingswet offers van de schatkist vraagt. De Minister verzekerde, te zullen trachten, zoover mogelijk, in overleg met de betrokken ministers aan de door de verschillende leden geuite verlangens tegemoet te komen.

Met betrekking tot de over het Staatsboschbeheer gestelde vragen merkte de Minister o.m. op, dat het aanhangige onderzoek in geen enkel opzicht de bedoeling heeft, om tot een inperking van de werkzaamheden te komen.

De heer **v a n d e r G o e s v a n N a t e r s**, repliceerende, vroeg den Minister eenig antwoord op de gestelde vragen in zake de Natuurbeschermingswet, in het bijzonder, of de Minister bereid is stappen te doen, vóór het te laat is voor natuurbescherming.

De Minister wijst er op, dat de wet onder verschillende Departementen ressorteert en dat er dus overleg moet worden gepleegd. Dit overleg is gaande; de Minister verklaarde gaarne alles te willen doen om stimuleerend te werken, doch kan zich niet door toezeggingen op bepaalde punten, die door den heer **v a n d e r G o e s v a n N a t e r s** naar voren zijn gebracht, vastleggen.

In het *Voorloopig Verslag van de Commissie van Rapporteurs der Eerste Kamer* vinden wij het volgende over den boschbouw vermeld:

„Sommige leden hadden met leedwezen kennis genomen van de verklaring van den Minister in de Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer, blz. 29, dat de indiening van een ontwerp-Natuurmonumenten-

„wet voorloopig nog niet mag worden verwacht. Het is te betreuren, dat „het voorontwerp, dat indertijd ten slotte verscheen, nadat de zaak jaren „lang was sleepende gehouden, thans weder ter zijde werd geschoven. „Er is immers, naar de meening der hier aan het woord zijnde leden, „periculum in mora. De Minister geeft trouwens zelve toe, dat aan eene „zoodanige wet behoefte bestaat. Door de werkverschaffing verarmt ons „land met den dag meer aan natuurschoon en aan terreinen, die uit „geologisch oogpunt groote waarde hebben. Met aandrang verzochten „deze leden dan ook bespoediging van de voorbereiding van een nieuw „ontwerp.”

De Regeering heeft hierop in de Memorie van Antwoord het volgende medegedeeld :

„Sommige leden verklaarden het te betreuren, dat het voorontwerp „niet is aanvaard. Het is echter moeilijk hierover in gedachtenwisseling „te treden, vermits aan den inhoud van het ontwerp in het geheel geen „bekendheid is gegeven. Dat de samenstelling van een nieuw ontwerp „eenigen tijd zal vorderen, is een omstandigheid, welke de ondergetee- „kende met bovenbedoelde leden betreurt, doch waaraan hij uit den aard „der zaak niets kan veranderen. Het vraagstuk der natuurbescherming „heeft vele facetten en vertoont zich anders, naarmate men het van uit „den gezichtshoek der wetenschap, het landschapsschoon, het natuuri- „genot, het tourisme of de volkshuisvesting bekijkt. Het raakt bovendien „de belangen van den bodemopbrengst, den grondeigendom en de schat- „kist. Deze facetten, dienen alle tot hun recht te komen, terwijl aan elk „belang de daaraan toekomende plaats behoort te worden toegekend. „Dit eischt een gedegen voorbereiding, welke niet door overhaasting in „het gedrang mag worden gebracht. De ondergeteekende kan trouwens „niet toegeven, dat er door de werkverschaffing ten aanzien van de „natuurbescherming periculum in mora zou zijn. Bij de werkverschaffing „wordt met het belang van de natuurbescherming ter dege rekening „gehouden; bovendien mag men niet voorbijzien, dat ook door de werk- „verschaffing natuur- en landschapsschoon in het leven wordt geroepen. „Gaarne wil de ondergeteekende toezeggen, dat bij de voorbereiding „van het wetsontwerp voortvarendheid zal worden betracht.”

Bij de behandeling van de begroting in de Eerste Kamer heeft de heer J a n s s e n er op gewezen, dat reeds in 1928 een wetsontwerp met betrekking tot de natuurbescherming is aangekondigd en er meer dan één voor-ontwerp gereed zou zijn, waaraan door drie Departementen arbeid is verricht. Nu de Minister thans, 10 jaar later, zegt dat een gedegen voorbereiding noodig is, welke niet door overhaasting in het gedrang mag worden gebracht, geeft dit, naar Spreker het oordeel, te denken over de vooruitzichten op een spoedige wettelijke voorziening.

De heer J a n s s e n verwijst voorts naar een tweetal artikelen in de N. Rotterdamsche Courant, waarin wordt betoogd, dat een Natuurbeschermingswet geen bijzondere eischen aan de schatkist behoeft te stellen, doch dat vooral toezicht noodig is om ernstige uitwassen van de moderne bedrijvigheid te voorkomen. Spreker ziet in een Natuurbeschermingswet vooral een aanvulling van een steun aan het particulier initiatief, dat zoo voortreffelijk werk doet en dringt er op

aan een beschermingswet zoo spoedig mogelijk tot stand te brengen.

In zijn antwoord wijst de Minister er op, dat sedert 1928 de omstandigheden zeer zijn veranderd. Spreker heeft inderdaad bij zijn optreden een voorontwerp gevonden, waarmee hij zich echter niet kan vereenigen. Bij de samenstelling van dat ontwerp zijn belangrijke instanties niet gekend. Spreker is van meening, dat natuurbescherming niet mogelijk is zonder finantieele offers te brengen.

Gezien dezen stand van zaken is de Minister van meening, dat geen illusies mogen worden gewekt en dat de samenstelling van een nieuw ontwerp eenigen tijd zal vorderen.

UIT DE DAGBLADEN.

Algemeen Handelsblad, 21 April 1938.

V.O.S.-VLIEGERS EN HEIDEBRANDEN.

Samenwerking met de Nederlandsche Heidemaatschappij.

Donderdagmiddag zullen drie vliegtuigen, bemand met leden van de Vrijwillige Organisatie van Sportvliegers, van het vliegveld Ypenburg opstijgen en zich naar de Veluwe begeven om daar in samenwerking met de Nederlandsche Heidemaatschappij proeven te nemen betreffende het signaleeren van heidebranden.

Tot nu toe worden heidebranden door uitkijkposten op hooge torens gesignaleerd, maar het is duidelijk, dat men uit een vliegtuig een veel grooter gebied kan beslaan. Bovendien kan men het verloop van den brand beter blijven volgen.

Er zal nu gecontroleerd worden of inderdaad de vliegtuigen eerder branden opmerken dan de uitkijkposten. Daartoe wordt een stuk heideontginning tusschen Apeldoorn en Arnhem in brand gestoken en de drie vliegtuigen zullen dezen brand melden aan het hoofdkwartier van de Nederlandsche Heidemaatschappij.

De vliegers zullen dan boven het terrein van den brand blijven cirkelen om eventueel nadere berichten te geven.

Deze oefeningen vangen te ongeveer één uur 's middags aan. De drie toestellen starten om twaalf uur van Ypenburg.
